

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ วร ๐๕๐๒.๖/๓๔๑๑ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานเขตห้วยขวางได้มีหนังสือแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินรายศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ในพิกัดต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้มีหนังสือชี้แจงต่อสำนักงานเขตห้วยขวางว่า สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นส่วนราชการ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจึงเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสาธารณะแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชนและประชาชนทั่วไปได้ใช้สถานที่เพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมโดยเสียค่าธรรมเนียมในการใช้สถานที่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ ต่อมา สำนักงานเขตห้วยขวางได้มีหนังสือแจ้งยืนยันให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของทรัพย์สินรายนี้ เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติไม่มีอำนาจนำทรัพย์สินของส่วนราชการไปให้เช่าเพื่อหาประโยชน์ การนำสถานที่ของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยไปให้บุคคลเช่าเพื่อหาประโยชน์จึงไม่ใช่กิจการของรัฐบาล

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงขอหารือว่า โดยที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสาธารณะแก่หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชนและประชาชนทั่วไปได้ใช้สถานที่เพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมโดยเสียค่าธรรมเนียมในการใช้สถานที่ ดังนี้ สำนักงาน

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแจ้งรายการเพื่อเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน และมีหน้าที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ มุ่งประสงค์ให้มีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินโดยกำหนดให้บุคคลผู้พึงชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินยื่นแบบพิมพ์แจ้งรายการทรัพย์สินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะกำหนดประเภทแห่งทรัพย์สิน ค่ารายปีแห่งทรัพย์สิน และค่าภาษีที่จะต้องเสีย ซึ่งการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินให้คำนึงถึงการหาประโยชน์ในทรัพย์สินโดยพิจารณาจากการใช้ทรัพย์สินตามความเป็นจริงเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดทรัพย์สินที่ได้รับยกเว้นการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินไว้ โดยทรัพย์สินของรัฐบาลมีการกำหนดไว้ใน (๒) ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า ทรัพย์สินที่จะได้รับยกเว้นการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๙ (๒) ต้องเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ โดยคำว่า “กิจการของรัฐบาล” หมายถึง ราชการของทบวงการเมืองต่าง ๆ โดยตรง^๒ และคำว่า “รัฐบาลใช้ในกิจการสาธารณะ” ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ นั้นมีความหมายว่ารัฐบาลเองเป็นผู้เอาทรัพย์สินออกให้สาธารณะชนใช้เป็นการทั่วไปโดยมิได้เป็นการประกอบธุรกิจการค้าหากำไร^๓

^๑มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะและทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการการรถไฟโดยตรง

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียว หรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่นอกจากคนเฝ้า ในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เองโดยมิได้ใช้เป็นที่พักเก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

^๒บันทึก เรื่อง การจัดเก็บภาษีโรงเรือนฯ จากการให้เช่าซื้อโรงเรือน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๙๐๒/๗๗๑๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๒๖๓/๒๕๐๔)

^๓บันทึก เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของทางหลวงสัมปทาน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๕๔๔ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๓๙๖/๒๕๔๐)

กรณีตามข้อหาหรือต้องพิจารณาประเด็นในเบื้องต้นก่อนว่า อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลหรือไม่ ซึ่งเห็นได้ว่า ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดสถาบันวัฒนธรรมศึกษา และเป็นส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติตามข้อ ๒ (๓)^๔ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับระเบียบสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจึงเป็นทรัพย์สินของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติและเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลตามนัยมาตรา ๙ (๒)^๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า การใช้ประโยชน์จากอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นการใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะหรือไม่ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า สถาบันวัฒนธรรมศึกษาซึ่งมีอำนาจหน้าที่เป็นแหล่งการแสดงทางวัฒนธรรมระดับอาชีพในการดำเนินการอนุรักษ์ สืบทอด แลกเปลี่ยน และร่วมมือในระดับพื้นที่ ระดับชาติ และนานาชาติตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในการส่งเสริม บำรุงรักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินการด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงาน แลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑^๖ แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นแหล่งในการจัดกิจกรรม นิทรรศการ และการแสดงด้านวัฒนธรรมอันเป็นการใช้ประโยชน์ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงเป็นการใช้ในกิจการของรัฐบาลโดยตรง แม้จะมีกรณีที่อนุญาตให้ภาคเอกชนใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจัดโครงการ กิจกรรม และการแสดงวัฒนธรรมด้วยก็ตาม กรณีก็เป็นการใช้

^๔ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) สถาบันวัฒนธรรมศึกษา

๑.ล๑

๑.ล๑

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ข้อ ๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม บำรุงรักษาวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนที่ดำเนินงานด้านวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการประสานงาน แลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

ตามที่ข้อ ๑๖^๓ แห่งระเบียบสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ว่าด้วยการใช้ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดไว้ โดยมีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการใช้สถานที่ ซึ่งเป็นเงินรายรับที่จะนำไปจ่ายหรือก่องหนี่ผู้กพันได้เฉพาะในกิจการบริหารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยตามข้อ ๗^๔ แห่งระเบียบกระทรวงวัฒนธรรม ว่าด้วยเงินรายรับของศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นระเบียบที่ออกโดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ การใช้อาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยในลักษณะดังกล่าวจึงถือได้ว่าเป็นการใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินจึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับอาคารศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๑

^๓ข้อ ๑๖ สำนักงานพร้อมให้การสนับสนุนการจัดโครงการ กิจกรรม หรือการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ถ่ายทอด และด้านสุนทรียภาพตามหลักแห่งศีลธรรม จริยธรรมอันดีงามที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและความมั่นคงของชาติ

^๔ข้อ ๗ เงินรายรับที่ศูนย์วัฒนธรรมได้รับจะนำไปจ่ายหรือก่องหนี่ผู้กพันได้เฉพาะในกิจการบริหารศูนย์วัฒนธรรม โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับงบประมาณรายจ่าย